

Teemu Ruohoniemi

Ojitushankkeiden aikaisten harvennushakkuiden toteutuminen

Opinnäytetyö

Kevät 2010

Maa- ja metsätalouden yksikkö

Metsätalouden koulutusohjelma

Metsätaloustuotannon suuntautumisvaihtoehto

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Maa- ja metsätalouden yksikkö

Koulutusohjelma: Metsätalouden koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Metsätaloustuotannon suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Teemu Ruohoniemi

Työn nimi: Ojitushankkeiden aikaisten harvennushakkuiden toteutuminen

Ohjaaja: Antti Väätäinen, Ossi Vuori

Vuosi: 2010

Sivumäärä: 25

Liitteiden lukumäärä: 1

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää syitä, miksi kunnostusojitusalueiden tarpeellisista harvennuksista jää toteutumatta noin puolet ja toisaalta, mitkä syyt ovat kannustaneet suorittamaan harvennukset. Lisäksi tutkimuksella pyrittiin selvittämään kehityskohteita harvennusten toteutumisen edistämiseksi.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta, joka lähetettiin yhteensä 130 metsänomistajalle Etelä-Pohjanmaan Metsäkeskuksen alueella. Vastauksia palautui 30, joten vastausprosentti oli 24.

Tutkimuksen perusteella suurin osa ymmärtää harvennusten tärkeyden ojitushankkeen yhteydessä, mutta ongelmia aiheuttavat muun muassa huonot korjuuolosuhteet, markkinatilanteiden vaihtelu sekä se, että metsäyhtiöt eivät ole erityisen kiinnostuneita ojituskohdeiden harvennuksista. Tutkimuksen pohjalta työ painottui tuloksiltaan palvelukokonaisuuksia kannustavaksi.

Avainsanat: Kunnostusojitus, Metsäkeskus, ensiharvennus, harvennus, yhteishakkuu

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Tuomarniemi School of Agriculture and Forestry
Degree programme: Forestry
Specialisation: Forestry production

Author/s: Teemu Ruohoniemi

Title of thesis: Thinnings in rehabilitation ditching areas

Supervisor(s): Antti Väätäinen, Ossi Vuori

Year: 2010

Number of pages: 25

Number of appendices: 1

Aim of this study was to examine the reasons why half of the necessary thinnings in rehabilitation ditching-areas are not realized and on the other hand, what are the reasons that have encouraged carrying out the thinnings. Furthermore, the study sought to identify targets for development in encouraging forest owners to carry out thinnings.

The research method used was survey that was sent to a total of 130 forest owners in Southern-Ostrobothnia Forestry Center. 30 responses were returned, response rate being 24.

According the study most of the forest owners understand the importance of carrying out thinnings in rehabilitation ditching-areas, but problems are caused by poor harvest conditions, volatility in the market and the attractiveness of forest companies in a bad part.

Keywords: ditching, thinning, Forest Center, community harvest

SISÄLTÖ

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ	2
THESIS ABSTRACT	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUSMENETELMÄ	6
3 TUTKIMUSTULOKSIA.....	6
3.1 Tietoja kyselyyn vastanneista metsänomistajista	7
3.2 Hakkuiden toteutuminen	8
3.3 Hakkuiden toteuttaja	8
3.4 Metsänomistajien suhtautuminen metsänparannushankkeita koskeviin kysymyksiin	10
3.5 Hakkuiden toteuttaminen yhteiskauppana	18
3.6 Harvennusten ongelmakohdat kunnostusojituskohteilla.....	18
3.7 Kehitysehdotukset kunnostusojitushankkeiden hakkuiden sujumisen parantamiseksi	19
4 POHDINTA	19
LÄHTEET	21
LIITE 1: SAATEKIRJE JA KYSELYLOMAKE.....	22

1 JOHDANTO

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen alueella tapahtuvien kunnostusojitusten yhteydessä tehtävien harvennushakkuiden toteutumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä etsiä kehityskohteita harvennushakkuiden toteutusmäärään lisäämiseksi. Tutkielmassa haastatellaan metsänomistajia sekä metsäkeskuksen sidosryhmiä, joiden vastausten perusteella pyritään löytämään käytännöllisiä kehityskohteita metsäkeskuksen yhteistyön parantamiseksi metsänomistajien ja muiden metsäalan toimijoiden kanssa.

Työ on ajankohtainen, sillä Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen alueella tapahtuvien kunnostusojitusalueiden tarpeellisista harvennushakkuista jää toteutumatta noin puolet (Kuusela, M. 2008). Ojituksen jälkeen suoritetuilla harvennuksilla on riskinä ojien tukkeutuminen hakkuutähteistä ja ojien ylityksistä takia. Hakkaamatomat ojalinjat haittaavat ja hidastavat kaivutyötä sekä heikentävät kaivinkoneurakoitsijoiden työturvallisuutta. Ajankohtaiseksi aiheen tekee lisäksi se, että vanhojen ojitusalueiden ensiharvennushakkuupotentiaali on suurempi kuin koskaan aikaisemmin, 60-luvulla käynnistettyjen laajojen ojitusten ansiosta (Bergroth, J. Ihalainen, A. & Heikkilä, J. 2008)

Tutkielma tehdään opinnäytetyönä Seinäjoen ammattikorkeakoululle Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen metsänparannuspäällikön Markku Kuuselan ehdotuksesta. Itselleni mielenkiintoiseksi aiheen tekee mahdollisuus hyödyntää tuloksia omassa työssä työskennellessä Metsäkeskuksella ojitus Hankkeiden parissa. Vajaan puoli vuotta kenttäesimiehenä työskenneltyäni ja ojitus Hankkeiden toteutuksesta vastanneena olen ehtinyt jo useasti törmätä harvennus- ja ojalinjahakkuiden aiheuttamiin ongelmiin kaivutöiden toteutuksessa.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimusmenetelmänä on käytetty kyselytutkimusta. Kyselylomake lähetettiin ojitus Hankkeeseen osallistuneille metsänomistajille. Lomake lähetettiin kahdessa erässä, lokakuussa 2010 68 metsänomistajalle ja joulukuussa 2010 62 metsänomistajalle. Ensimmäiseen kyselykierrokseen annettiin vastausaikaa kolme viikkoa ja toiseen kierrokseen kaksi viikkoa. Ensimmäisen kierroksen heikon vastausprosentin vuoksi toisessa erässä vastaajille luvattiin Metsäkeskuksen lahjoittama kirjapalkinto vastausprosentin nostamiseksi.

Kysymyslomakkeessa oli saatekirjoitus, monivalintakysymyksiä sekä lauseilla vastattavia kysymyksiä. Neljä ensimmäistä kysymystä koskivat vastaajan metsänomistajaprofiilia, seuraavat kuusi kysymystä selvittivät, oliko metsänomistaja suorittanut hakkuita ojitusalueella, sekä syitä hakkuiden toteuttamiseen tai toteuttamatta jättämiseen.

Monivalintakysymyksiä oli 11 kappaletta ja niillä selvitettiin muun muassa metsänomistajan näkemyksiä Metsäkeskuksen ja muiden toimijoiden palveluista sekä metsänomistajan suhtautumisesta harvennushakkuihin. Viimeisellä sivulla kysymykset käsittelivät harvennusten yhteiskauppaa, terveyslannoitusta sekä kunnossuoritusojitushankkeiden harvennusten ongelmakohtia - sekä kehitysehdotuksia niiden parantamiseksi.

3 TUTKIMUSTULOKSIA

Ensimmäisestä kyselykierroksesta vastauksensa palautti 22 metsänomistajaa eli noin 32 prosenttia. Toisen kerran kyselylomakkeet lähetettiin Joulukuussa 2010 ennen joulupyhiä, mutta ajankohdasta huolimatta vastausprosentti jäi vielä huomattavasti edellisestä. 62 lähetetystä kyselylomakkeesta palautui vain 8 kappaletta eli 13 prosenttia. Jälkimmäiseen kyselyyn lisättiin kannustimeksi arvontapalkinto kaikkien vastaajien kesken, mutta sen merkitys jäi todella pieneksi. Yhteensä vastausprosentiksi tuli 23 prosenttia.

3.1 Tietoja kyselyyn vastanneista metsänomistajista

Kyselyyn vastasi 30 metsänomistajaa joista seitsemän oli naispuolisia. Vastaajien keski-ikä oli 57 vuotta. Keväällä 2010 julkaistavan Metlan metsänomistajatutkimuksen mukainen keski-ikä on 60 vuotta joten molemmat tutkimukset ovat hyvin samansuuntaisia siinä suhteessa. Kaikilla vastaajilla metsä oli yksityisomistuksessa joko yksin tai puolison kanssa. Yhdellä vastaajalla oli lisäksi omistusosuus yhteisön metsätilasta. Metlan tutkimuksessa yksityisesti tiloja omisti 75 %, yhtiömänä 14 % ja perikuntana 11% vastaajista (Hänninen, H. 2010).

Kuvio 1

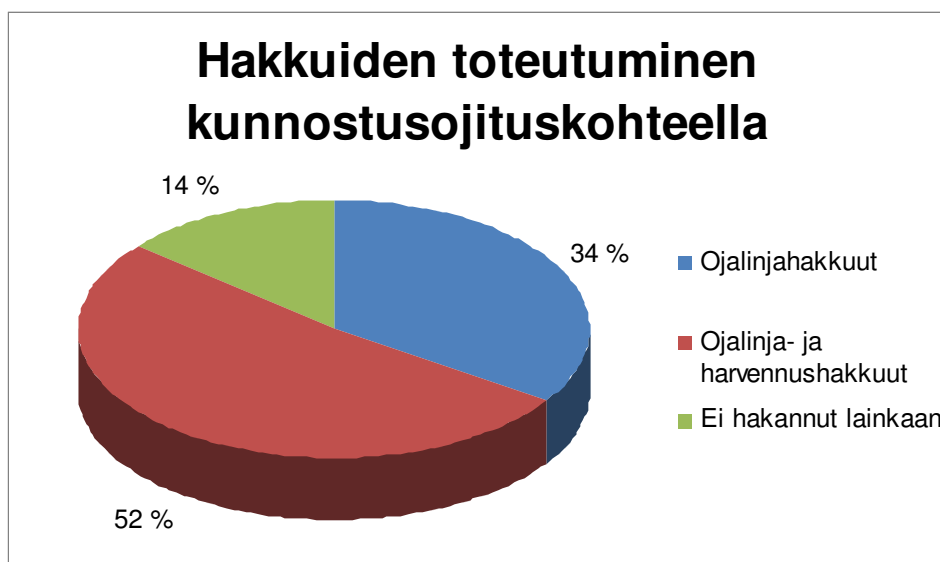
Vastaajista 73 % asui metsätilansa kanssa samalla paikkakunnalla ja vain 27 % eri paikkakunnalla. Kyselyyn vastanneiden metsänomistuspinta-ala painottuu selkeästi suuriin metsätiloihin, minkä selittävänä tekijänä voisi olla se, että heille metsä on merkittävämpi tulonlähde ja myös kiinnostusta metsänhoitoon löytyy keskimääräistä enemmän (kuvio 1).

Metlan tutkimuksen mukaan metsän sijaintikunnan ulkopuolella asuu 36 % metsänomistajista, joten 30 vastaajan otanta näyttää antaneen samansuuntaisen tuloksen tämänkin kysymyksen kohdalla.

3.2 Hakkuiden toteutuminen

Kysyttäessä metsänomistajilta, miten he olivat hakkuut ojituskohteilla hoitaneet, 34 % kertoi tehneensä pelkät ojalinjahakkuut, mutta ei tarvittavia harvennuksia. 52 % vastaajista oli suorittanut ojalinjahakkuiden aikana myös harvennukset ja 14 prosenttia oli jättänyt hakkuut täysin tekemättä. (Kuvio 2)

Kyselytulokset ovat hyvin samansuuntaiset Etelä-Pohjanmaan Metsäkeskuksen sisäisen tarkastuksen yhteenvedon kanssa. Hakkuutarvetta vuosien 2004 – 2008 tarkastuskohteilla on 53 %:lla kaikista 235 tarkastetusta kuviosta (Kuusela, M. 2008).

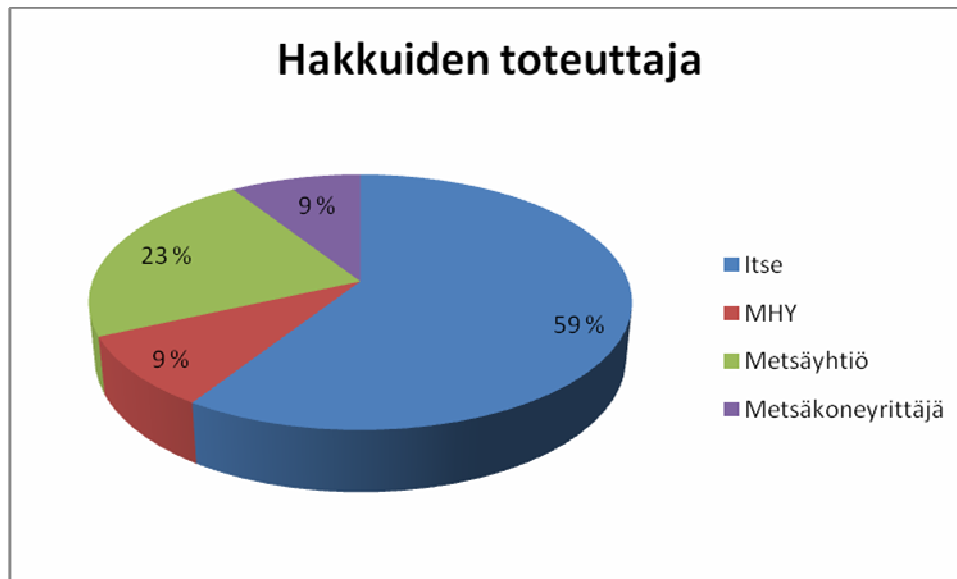
Kuvio 2

3.3 Hakkuiden toteuttaja

Yli puolet metsässään hakkuita suorittaneista metsänomistajista oli tehnyt hakkuutyöt omatoimisesti. 23 % vastaajista hakkuutti kohteensa metsäyhtiöiden toimesta ja 9 % metsänhoitoyhdistyksen palveluna. Suoraan metsäkoneyrittäjältä hakkuun oli tilannut 9 % vastaajista (kuvio 3).

Omatoimisesti hakkuun suorittaneiden metsänomistajien suuri osuus on positiivinen asia, mutta se antaa ajattelemisen aihetta, olisiko metsäyhtiöillä ja metsän-

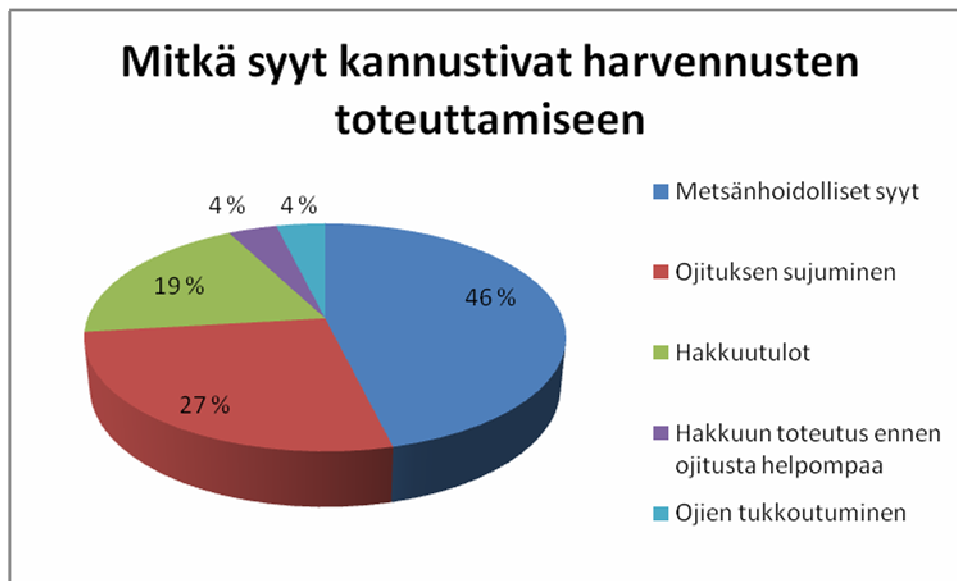
hoitoyhdistyksillä mahdollisesti parannettavaa ojitushankkeiden hakkuiden edesauttamisessa. (Kuusela, M. 2010) Metsäkeskuksen ja metsäyhtiöiden yhteistyön parantaminen sekä tehokkaampi yhteiskauppojen ja metsänhoitoyhdistysten valtakirjahakkuiden markkinoiminen maanomistajille voisi olla paikallaan harvennusmäärien lisäämiseksi.

Kuvio 3

Kysymyksellä seitsemän tiedusteltiin sitä, miten nopeasti metsänomistaja oli ottanut yhteyttä hakkuiden toteuttajaan tehdessään sen ulkopuolisen palveluna. Tulokset olivat varsin positiiviset, sillä 40 prosenttia vastaajista otti yhteyttä heti ja 50 prosenttia vuoden sisällä ojitushankkeen käynnistymisestä.

Aikainen yhteydenotto on nyt entistä tärkeämpää koska hakkuuolosuhteet ovat vaihdelleet vuosittain entistä enemmän. Markkinatilanteen entistä korostuneempi merkitys ja hintojen aaltoilu lisää myös tarvetta hakkuuaikataulun pitkittämiselle. Metsäyhtiöille on erityisen tärkeää saada tieto harvennuskohteesta hyvissä ajoin, jolloin he voivat järjestää hakkuitaan järkevästi ja kustannuksia ajatellen edullisesti.

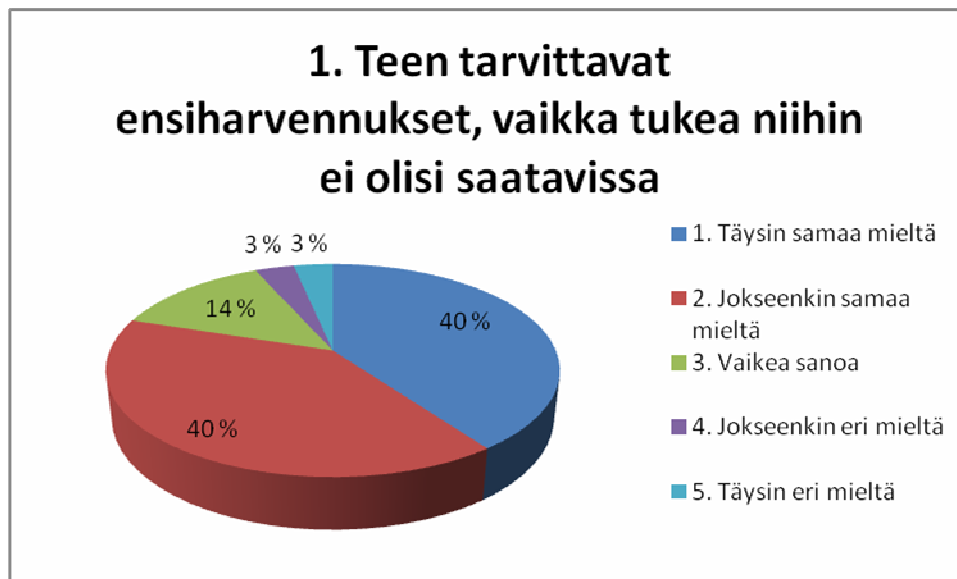

Kuvio 4

Vastaajat kokivat suurimpana harvennusten toteuttamisen vaikuttimena metsänhoidollisen tarpeen sekä ojituksen sujumisen. Hakkuutulot ja puun hyvä hinta myytäessä vaikuttivat melko vähän harvennusten toteuttamiseen (kuvio 4).

3.4 Metsänomistajien suhtautuminen metsänparannushankkeita koskeviin kysymyksiin

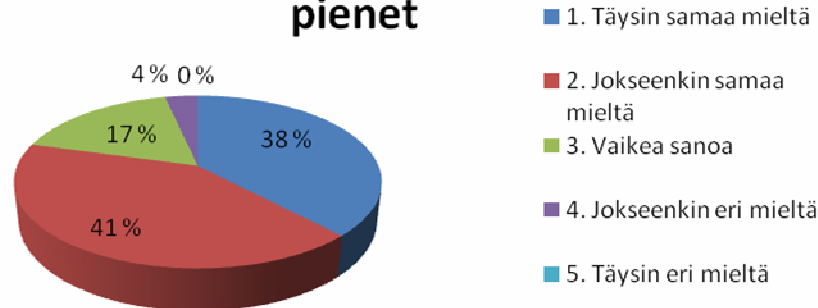
Tällä hetkellä tukien osuus ensiharvennushakkuista on varsin merkittävä. Useissa tapauksissa tuoton ensiharvennushakkuusta tuovat nuoren metsän hoidon tuki, energiapuun korjuutuki sekä haketustuki. Etelä-Pohjanmaan alueella ulkopuolisella teetetynä nämä tuet ovat nuoren metsänhoidolle 252,6 e/ha, energiapuun korjuulle 8,7 e/kiintokuutiometri sekä haketustuelle 1,7 e/kiintokuutiometri.

Kuvio 5

Tukien osuus näillä hinnoilla ja 40m³ hehtaarikohtaisella saannolla tekee 668,6 euroa/hehtaari oletuksella, että koko leimikon ala täyttää nuorenmetsänhoidon tuen kriteerit. Suomen vuoden 2008 laskettu keskimääräinen korjuukustannus oli 18,2 euroa/hehtaari eli 40m³ rankaa tien varteen ajettuna maksoi keskimäärin 728 euroa. Turvemaiden pääpuulajin männyn kuituhinnalla 25 euroa/m³ laskettuna, puusta saatava suora myyntituotto esimerkin leimikolle on 1000 euroa/ha. Näin ollen leimikosta saatava tulos hehtaarilta on 272 euroa ilman tukia ja tukien kanssa 940 euroa. Vaikka valtion tukien osuus on näinkin merkittävä, ei sillä silti näyttäisi olevan ratkaisevaa merkitystä ensiharvennusten toteuttamisen aktiivisuudelle (kuvio 5).

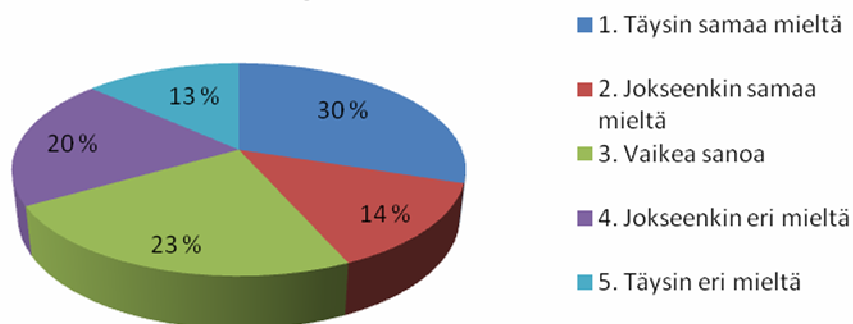
2. Teen kiireelliset harvennukset ojitushankkeen yhteydessä vaikka oletettavat hakkuutulot olisivat pienet

Kuvio 6

Hakkuutulojen ja energiapuutukien vaikutus harvennusten toteuttamiseen on vastausten perusteella yllättävän pieni. Vastaajista 79 prosenttia tekee harvennukset ilman odotuksia suurista hakkuutuloista, eli näyttäisi siltä, että metsänomistajat ymmärtävät harvennusten tärkeyden puuston kasvun ja tulevien hakkuutulojen kannalta (kuvio 6).

3. Olen kiinnostunut sisällyttämään ojitushankkeen harvennuskohteille terveyslannoituksen

Kuvio 7

Ojitusten ja harvennusten yhteyteen sisällytettyyn terveyslannoitukseen vastaukset vaihtelivat paljon, mutta kiinnostuneitakin oli jopa 44 prosenttia

vastaajista (kuvio 7). Metsäkeskuksen palveluihin kuuluu tällä hetkellä myös tuhkalannoitus, mutta ainakaan Etelä-Pohjanmaalla sitä ei vielä ole alettu markkinoimaan metsänomistajille.

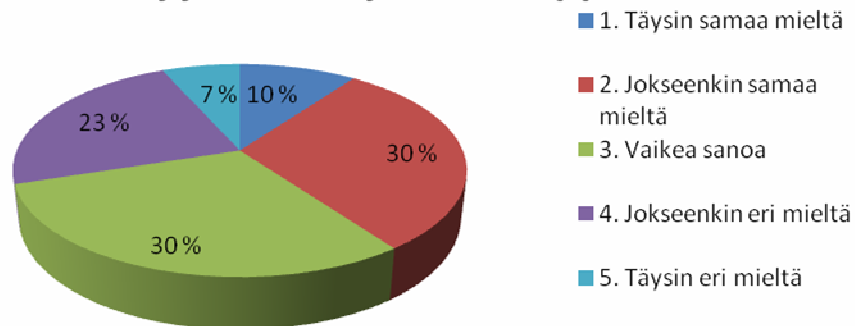

Kuvio 8

Vastaajat eivät koe puunostajien olevan kovinkaan kiinnostuneita kunnostusojitusalueiden leimikoista (kuvio 8). Puunostajille suometsien leimikot ovat haasteellisia korjuuolosuhteiden vuoksi, eikä niiden tuotos ole yleensä erityisen kannattavaa erityisesti, mikäli tilat ovat pienialaisia. Tärkeä metsäyhtiön kiinnostumisen kannalta on myös tarpeeksi pitkä hakkuu-aikataulu, jolloin ojalinjahakkuut ja harvennukset pystytään ketjuttamaan järkevästi muiden hakkuiden kanssa.

Uuden ojitushankkeen suunnittelua aloitettaessa tulisi ottaa huomioon tilakoko ja sarkajako. Mikäli ojitussuunnitelma tehdään alueelle, jossa on paljon pieniä tiloja ja kapeita sarkoja, tulisi hanketta lähteä suunnittelemaan tarvittavien hakkuiden ja harvennusten kannalta (Annala, M. 2010). Osallistumalla kunnostusojitushankkeeseen metsänomistaja sitoutuisi hakkuihin valtuuttamalla ojitusorganisaation suorittamaan tarpeelliset harvennukset sekä ojalinjahakkuut, joko kilpailuttamalla metsäyhtiöillä koko alue pystykauppana tai yhteistyössä metsäkoneyrittäjän kanssa hankintakaupan periaatteella.

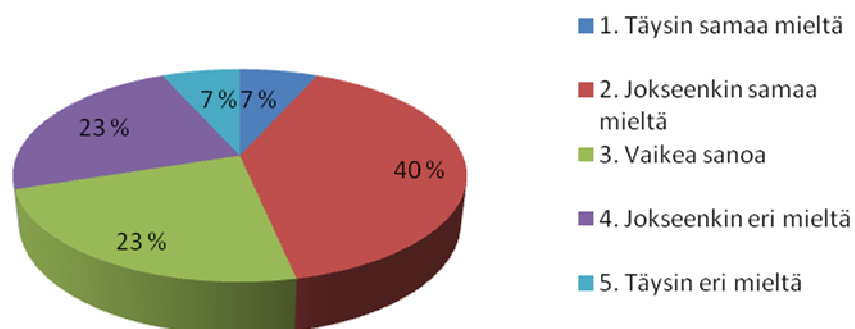
5. Olen kiinnostunut ojitushankkeiden harvennusten myymisestä yhteiskauppana

Kuvio 9

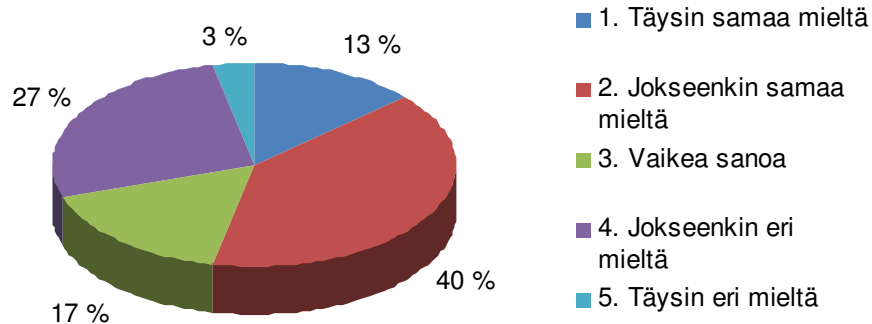
Yhteiskaupasta oli kiinnostunut 40 prosenttia ja ei-kiinnostuneita oli 30 prosenttia vastaajista, kuitenkin myöhempanä samaa kysymystä kysyttäessä kiinnostuneita löytyi 63 prosenttia (kuvio 9). Selkeästi yhteiskaupan markkinointi olisi siis kokeilemisen arvoinen toimenpide myös Etelä-Pohjanmaan alueella.

6. Metsäkeskus tarjoaa tarpeeksi tietoa ja apua hakkuiden toteuttamisen edesauttamiseksi

Kuvio 10

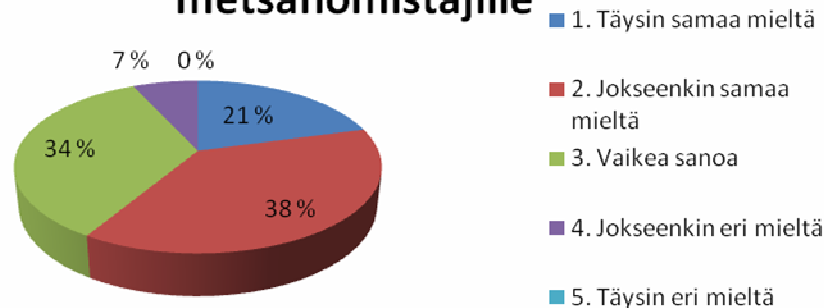
7. Metsäkeskuksen yhteydenpito ojitushankkeiden aikana on ollut kattavaa

Kuvio 11

Enemmistö vastaajista oli tyytyväisiä Metsäkeskuksen avustukseen ja tiedon tarjoamiseen hakkuiden järjestämisessä sekä yhteydenpitoon ojitushakkeen aikana. Parantamisen varaa silti on sillä 30 prosenttia 11.6 ja 11.7 kysymykseen vastaajista ei ole tyytyväisiä saamaansa palveluun tältä osin (kuviot 10 ja 11). Ojitushankkeilla on yleensä useita kymmeniä osakkaita joten henkilökohtaisen neuvonnan erityiseen painottamiseen ei ole mahdollisuutta työn tuottavuutta ajatellen. Kirjallisten tiedotteiden laadun parantaminen taas ei ole suuri vaiva siitä saatavaan hyötyyn nähden, joten kattavien ja selvien tiedotteiden laatiminen on varmasti hyödyksi joka osapuolelle.

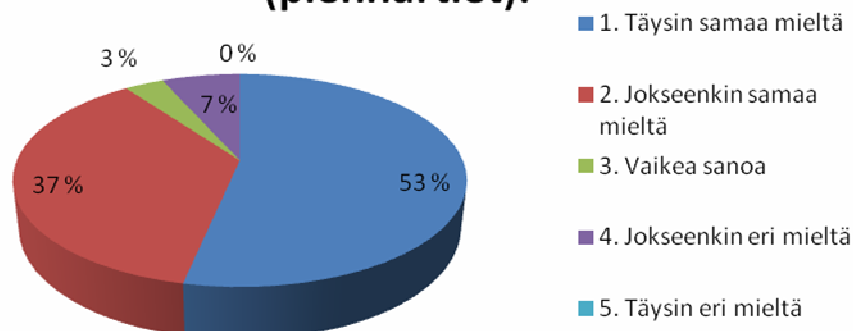
8. Metsäkeskuksen tulisi tarjota enemmän kokonaisvaltaisia palveluita ja pakettiratkaisuja metsänomistajille

Kuvio 12

Palveluokokonaisuuksien tarjonnan lisäämiselle olisi selvästi kiinnostusta metsänomistajien keskuudessa (kuvio 12). Myös metsänomistajia ja heidän metsänhoito-käyttäytymistään käsittelevät tutkimukset ovat näyttäneet, että metsänomistajien etääntyessä metsänhoidosta heidän tarpeensa saada palvelut samalta ovelta käsin lisääntyy. Tästä ovat hyvä esimerkki metsäyhtiöiden metsänhoitopalvelujen suosion nousu. Kaupungissa asuva nuori metsänomistaja haluaa usein käyttää metsäänsä tehokkaasti ja vaivattomasti tutun metsäammattilaisen avustuksella (Hänninen, H. 2010).

9. Kulkuyhteyksien parantaminen on tärkeä osa kunnostusojitushanketta (piennartiet).

Kuvio 13

Piennarteiden rakentaminen sai odotetusti runsaasti suosiota (kuviot 13 ja 14). Piennartiet vähentävät korjuukustannuksia ja korjuuvauriota sekä tekevät omatoimisen metsänhoidon helpommaksi ja mukavammaksi.

Etelä-Pohjanmaan Metsäkeskuksen alueella vuosien 2003 - 2007 piennarteiden rakentamismäärä on ollut keskimäärin noin 10 m/ha. Alueellisen metsäohjelman 2008 - 2010 tavoitteeksi on asetettu 14,2 metriä piennartietä hehtaarille (Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus).

Kuvio 14

Lähitulevaisuudessa metsänomistajien ja metsätoimijoiden välille ollaan tuomassa uutta palvelua, joka hyödyntää metsävaratietojärjestelmää ja kaukokartoitusta toimenpiteiden suunnittelun pohjana. Palvelu tulee toimimaan verkossa ja se on tulevaisuudessa avoinna kaikille metsänomistajille ja metsätoimijoille. Metsänomistaja pystyy määrittämään asetuksiin, keille kaikille hän haluaa esimerkiksi kuviotietojensa ja toimenpide-ehdotusten olevan näkyvissä. Toimijoille tämä palvelu, mikäli leviää laajaan käyttöön, tuo helpotusta palveluiden tarjontaan. Samaten metsänomistaja hyötyy näkemällä sivuilta kaikki alueensa toimijat ja heidän yhteystietonsa.

Jostakin syystä metsänomistajat silti kokevat metsäsuunnitelmatietojensa jakamisen toimijoille melko negatiivisena. 41 prosenttia vastaajista ei haluaisi antaa tietojaan yleisesti yhtiöiden tietoon. 28 prosenttia ei osaa sanoa kantaansa, joten on luultavaa, että ensimmäiset kokemukset ja niiden kautta metsänomistajille tuleva epäsuora mainonta tulevat määrittämään pitkälti, miten palvelu tulee saamaan suosiota (kuvio 15).

3.5 Hakuiden toteuttaminen yhteiskauppana

Ojitushankkeilla toteutettu yhteiskauppa sai paljon kiinnostusta. Jopa 63 prosenttia vastaajista oli kiinnostunut tarvittavien ojalinjoiden ja harvennusten yhteismyynnistä.

Halu päättää ostaja ja myyntihetki olivat syinä sille, jos yhteiskauppa ei houkutelut. Yhteiskaupan toteuttamista piti vaikeana yksi vastaaja ja tilojen erilaisuus askarrutti erästä vastaajaa. Yksi vastaaja ei osannut sanoa kantaansa yhteishakkuisiin.

Yhteiskaupan etuna on keskitetyllä hakkuulla ja korjuulla saavutettava kustannussäästö, joka johtuu vähäisistä siirtokustannuksista ja tehokkaasta metsäkoneyrittäjän ajankäytöstä. Metsänomistaja hyötyy yhteiskaupasta saamalla puista paremman hinnan kuin erikseen myytynä. Tulevaisuudessa ei ole poissuljettu myöskään vaihtoehto, että ojituksen suorittava organisaatio tekee alueen harvennukset ja kuljettaa puut tienvarteen metsänomistajalle, joka voi sitten päättää, myikö puut itse vai tuleeko mukaan yhteiskauppaan, jossa ojitusorganisaatio kilpailuttaa ostajat.

3.6 Harvennusten ongelmakohdat kunnostusojituskohteilla

Ojituskohdeitten harvennusten yleisimmät ongelmakohdat olivat vastaajien mukaan maaston kantavuudessa sekä myöhäisessä tiedotuksessa. Muita vastaajien esille ottamia ongelmia olivat muun muassa heikot kulkuyhteydet, pieni kertymä, puuston epätasaisuus sekä huono puun hinta ja kysyntä. Aikataulusta

poikkeaminen nähtiin myös ongelmana, mikä on ymmärrettävä siltä kannalta, että metsänomistajat oppivat välttämään hakkuita, kun ojitusorganisaatio sallii määräaikojen venyttämisen.

3.7 Kehitysehdotukset kunnostusojitushankkeiden hakkuiden sujumisen parantamiseksi

Ojitushankkeisiin liittyviä kehitysehdotuksia tuli hyvin kirjavasti ja samoja ehdotuksia vastaajilta tuli hyvin vähän. Seuraavassa lueteltuna ehdotukset, joita kysely tuotti:

- yhteiskaupan järjestäminen ojituskohteille
- Kemera-tukien haku kohteille
- terveyslannoitus
- toimenpiteitä vaativien kohteiden etsiminen ja markkinointi
- tiedotus toimenpiteiden hyödyistä esille paremmin
- yhteistyön tehostaminen muiden metsäorganisaatioiden kanssa
- toiminnan tehostaminen
- tiedotus hakkuutarpeesta
- puukaupan vaihtelevuus huomioitava hankkeiden toteutuksessa
- ATK-palvelut ajan tasalle
- tiedotteisiin hankenumero sekä kohdetiedot paremmin
- yhteenveto avoimista hankkeista ja tulevista maksuista saataville
- aikaisempi yhteydenotto
- kokonaispaketti tarjolle
- kevyempi kalusto.

4 POHDINTA

Ne tavoitteet, jotka olin asettanut tutkimukselleni, täytyivät mielestäni kohtalaisesti. Kyselyn vastauksista saattoi kuitenkin huomata, että keskiverto metsänomistaja ei

ole erityisen perehtynyt kunnostusojitukseen, ja näin ollen vain pieni osa lähti vastauksissaan pohtimaan asioita laajemmin. Hyviä ehdotuksia kuitenkin vastauksista saatiin ja etenkin monivalintakysymyksillä päästiin mielestäni hyviin tuloksiin.

Oli yllättävää todeta, että 80 prosenttia vastaajista ei odottanut ojitusalueiden harvennuksista juurikaan puunmyyntituloja, vaan harvennusten tärkeys puuston hoidon kannalta on laajasti ymmärretty. Positiivista oli myös laaja kiinnostus puiden yhteiskaupasta ja se, että noin puolet vastaajista oli kiinnostunut myös yhteislannoituksesta. Lisäksi oli merkille pantavaa, että yli puolet vastaajista oli kiinnostunut kokonaisvaltaisesta pakettiratkaisusta ojituksen yhteydessä. Tämä kertoo mielestäni sen, että tällaista kokonaisvaltaista palvelua tulisi toden teolla tarjota metsänomistajalle.

Ristiriita harvennusten markkinoinnissa on siinä, että liiallinen holhous ja hakkuihin velvoittaminen ei oikein sovi nykyaikaisen metsänomistajaa palvelevan organisaation ominaisuuteen. Toisaalta ilman harvennuksia ojituksen hyöty menee suurelta osin hukkaan ja viivästyvät ojalinjahakkuut sekä harvennukset aiheuttavat ojitusorganisaatiolla suurta riesaa. Samalla tavalla muut hankkeeseen osallistuvat metsänomistajat kärsivät, kun kaivuaikataulu viivästyy naapuritilojen hakkuiden vuoksi. Ojitusorganisaation kannalta hankkeiden nopea kierto olisi tärkeää, sillä hyllyllä oleva hankekansio on ikään kuin tehtaan varastoa, johon on käytetty suunnittelu-aikaa ja josta merkittävä osa tuotosta tulee vasta kun hanke on saatu kaivettua ja loppulasku maanomistajilta laskutettua.

LÄHTEET

Annala, M. 2010. Ostoesimies, Metsäliitto. Keskustelu 24.3.2010.

Bergroth, J. Ihalainen, A. & Heikkilä, J. 2008. Ojitettujen turvemaiden ensiharvennuspotentiaali. Helsinki: Metsäteho.

Etelä-Pohjanmaan metsäkeskus. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueellinen metsäohjelma 2006 - 2011. [Verkojulkaisu]. Ei julkaisuaikaa. [Viitattu 10.3.2010]. Saatavana: http://www.metsakeskus.fi/NR/rdonlyres/63581FFC-9E4A-4BB3-A471-C90044700D1D/0/amo2006_2010.pdf

Hänninen, H. 2010. Metsänomistusrakenteen muutos ja palvelutarpeet. [Verkojulkaisu]. Saatavana: <http://www.metla.fi/hanke/3458/index.htm>

Korhonen, K. Valtakunnan metsien inventointi 10, 2004 – 2009, Joensuu: Metsäntutkimuslaitos.

Kuusela, M. 2008. Etelä-Pohjanmaan metsäkeskuksen sisäisen tarkastuksen yhteenveto 2004 – 2008. Julkaisematon.

Kuusela, M. 2010. Metsänparannuspäällikkö, Etelä-Pohjanmaan Metsäkeskus. Keskustelu 12.2.2010.

Ruotsalainen, M. 2007. Hyvän metsänhoidon suositukset turvemaille. Helsinki: Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio.

Sillanpää, M. 2010. Metsäneuvoja, Metsänhoitoyhdistys Kurikka. Keskustelu 4.3.2010.

LIITE 1: SAATEKIRJE JA KYSELYLOMAKE

Arvoisa metsänomistaja,

Olette saaneet kirjeen koska olette hiljattain olleet osallisena kunnostusojitushankkeessa tai sellainen on parhaillaan käynnissä tilallanne. Pyydän, että otatte osaa kyselyyn, jonka tarkoitus on selvittää metsänomistajien suhtautumista kunnostusojitushankkeiden harvennushakkuiden toteuttamiseen. Lisäksi kyselyllä haluan selvittää miten Metsäkeskus voisi kehittää toimintaansa edesauttamaan hakkuiden toteutumista tulevaisuuden hankkeissa.

Kysely on ajankohtainen sillä aiempien vuosikymmenien metsänparannustoimet ovat aiheuttaneet sen, että maamme ja erityisesti Etelä-Pohjanmaan suometsien harvennushakkuumahdollisuudet ovat nousseet erittäin korkealle. Ojituksen yhteydessä näistä tarpeellisista hakkuista toteutuu vain noin puolet. Vastauksenne on Metsäkeskukselle erityisesti kiinnostava ojien kaivuteknisen toteuttamisen kannalta, mutta myös siksi että ojituksen jälkeen tehtävät hakkuut ovat riski ojien kunnossa pysymiselle.

Kysely toteutetaan Etelä-Pohjanmaan Metsäkeskuksen alueella opinnäytetyönä Seinäjoen Ammattikorkeakoululle. Vastaajien henkilötietoja ei tuoda julki työssä eikä sen ulkopuolella. Kaikkien vastaajien kesken arvotaan Metsäkustannuksen kustantama ”Metsäkoulu”, joka on kattava perustietoteos metsäasioista tiedonhaluisille metsänomistajille ja metsäopiskelijoille.

Metsänparannusterveisin,

Teemu Ruohoniemi

Kenttäesimies

E-P:n Metsäkeskus

050 3140527

1. Henkilötiedot

1. Syntymävuotesi: _____

2. Sukupuoli

Mies []

Nainen []

2. Omistuksessa olevan metsän pinta-ala

1. 1 - 9ha []

2. 10 – 29ha []

3. 30 – 59ha []

4. 60 – 99ha []

5. 100+ ha []

3. Omistusmuoto

1. Yksin tai puolison kanssa []

2. Perikunta []

3. Yhteisöt []

4. Asutko metsätilan kanssa samalla paikkakunnalla? (etäisyys)

1. Samalla paikkakunnalla [] (km) 2. Eri paikkakunnalla [] (km)

5. Mitä hakkuita suorittit kunnostusojitettavilla metsäkuvioilla?

1. Pakolliset ojalinjojen hakkuut, mutta en ojituskohdeiden kiireellisiä harvennuksia. []

2. Kiireelliset harvennushakkuut, sekä ojalinjahakkuut kunnostettavien ojituskohdeiden osalta.
[]3. En suorittanut harvennuksia tai ojalinjojen hakkuita. Puut jäivät ojalinjoilla kaivutyön alle tai Metsäkeskus poisti kaivamista haittaavan puuston ja työ lisättiin hankkeen kustannuksiin.
[]

Vastaa kysymyksiin 6, 7 ja 8 Mikäli valitsit edelliseen kysymykseen vaihtoehdot 1 tai 2. Jos valitsit vaihtoehdon 3, vastaa kysymyksiin 9 ja 10. Vastaa tarvittaessa paperin kääntöpuolelle.

6. Kenen toimesta hakkuut toteutettiin?**7. Kuinka pian ojitushankkeen käynnistymisestä otit yhteyden hakkuiden toteuttajaan?****8. Mitkä syyt kannustivat hakkuiden toteuttamiseen?****9. Mitkä syyt vaikuttivat hakkuiden tekemättä jättämiseen?****10. Miten Metsäkeskus olisi voinut toimia paremmin tarvittavien hakkuiden toteuttamisen edesauttamiseksi?**

11. Vastaa seuraaviin valintakysymyksiin rastittamalla mielipidettäsi vastaava vaihtoehto.

1.Täysin samaa mieltä	2.Jokseenkin samaa mieltä	3.Vaikea sanoa	4.Jokseenkin eri mieltä	5.Täysin eri mieltä
-----------------------	---------------------------	----------------	-------------------------	---------------------

1. Teen tarvittavat ensiharvennukset, vaikka valtion tukea ei niihin olisi saatavissa.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Teen kiireelliset harvennukset ojitushankkeen yhteydessä vaikka oletettavat hakkuutulot olisivat pienet.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. Olen kiinnostunut sisällyttämään ojitushankkeen harvennuskohteille terveyslannoituksen.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. Puuta ostavat organisaatiot ovat kiinnostuneita kunnostusojitushankkeiden hakkuista.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. Olen kiinnostunut ojitushankkeiden harvennusten myymisestä yhteiskauppana.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Metsäkeskus tarjoaa tarpeeksi tietoa ja apua hakkuiden toteutumisen edesauttamiseksi.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

7. Metsäkeskuksen yhteydenpito ojitushankkeiden aikana on kattavaa ja informatiivista.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Metsäkeskuksen tulisi tarjota enemmän kokonaisvaltaisia palveluita ja pakettiratkaisuja metsänomistajille.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Kulkuyhteyksien parantaminen on tärkeä osa kunnostusojitushanketta (piennartiet).

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10. Piennarteiden rakentamisen suunnitelmasta ja kustannusarviosta tulee tiedottaa hankkeen alussa, jotta niitä voitaisiin hyödyntää harvennushakkuissa ojitushankkeen aikana.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11. Harvennuskohteeni saa laittaa verkkoon kaikkien puunostajien nähtäville.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. Olisitko kiinnostunut tarvittavien hakkuiden toteuttamisesta yhteiskauppana muiden hankkeen osakkaiden kanssa.

1. Kyllä []

2. En []

12.1 Mikäli vastasit vaihtoehdon 2: Miksi harvennusten yhteiskauppa ei houkuttele?

13. Olisitko kiinnostunut lannoitustarpeen selvittämisestä kunnostusojituksen yhteydessä sekä lannoituksen toteutuksesta yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen kanssa.

1. Kyllä []

2. En []

14. Mitä ongelmakohtia näet harvennushakkuiden toteuttamisessa kunnostusojituskohteilla?

15. Mitä kehitysehdotuksia sinulla olisi antaa kunnostusojitusalueiden tarvittavien hakkuiden toteutusmäärän lisäämiseksi? Miten Metsäkeskus voisi kehittää palveluitaan ja kannustimiaan asian suhteen?

Kiitos vastauksistasi!

Palautus 12.12.2009 mennessä oheisessa vastauskuoressa.